

EELK Haapsalu Püha Johannese kogudus JAANUAR 2024

Armsad lugejad!

Johannese Sõnumite juhtkirja kirjutati esimest korda EELK Haapsalu Püha Johannese koguduse õpetajaks valituna. Alustan siin oma teenistusaega lootusrikkalt, kuid ka aukartusega.

Issanda aasta 2024 juhtlause piiblist on: *Teie aga, vennad, ärge tüdige head tehes!* 2Ts 3:13

Lugeses Pauluse kirju tessalooniklastele näeme, kui aktuaalsed on ka täna teemad, millest apostel kirjutab umbes 50 a pKr. Apostel tänab Jumalat väikese, kuid ustavalt usus kasvava koguduse eest. Teiseks ta hoiatab, et kogudus ei laseks end eksitada sõnumitest, mis tunduvad olevat justkui Pauluse saadetud, kuid pole seda mitte. Viimaks ta julgustab tessalooniklasi mitte heituma tagakiusamiste ja ähvardava ohu ees, vaid püsima usus ja Kristuse taastulemise lootuses.

Meiegi ajal pole Kristuse kogudus just rahvamasse haarav. Sageli on koguduste tuumik kohaliku elanikkonnaga võrreldes vaid väike hulk ustavaid. See aga tähendab, et iga ristiniimese panus on üha suurema kaaluga. See on õnnistus, mille eest tuleb Jumalat tänada. Ristirahva osadust ei pea me hoidma mitte ainult oma koguduse kestmiseks, vaid kogu oma rahva ja kultuuri püsimiseks.

Ilmselt oleme peaaegu kõik saanud oma meiliaadressile rämpsposti ja õngitsuskirju või sattunud lugema uudiseid, millel tõega ühisosa puudub. Sellised asjad polnud tundmatud isegi apostel Pauluse päevil. Vale abil lahkmeelt külvates on hingevaenlane ikka püüdnud inimesi lahutada Jeesuse Kristuse armastusest. Seepärast vajab ristirahvas julgustamist, et püsida tõe Issanda tundmises.

Ajaproovile vastu pidanud viis Kristuse osaduses püsimiseks on osasaamine jumalateenistusest. Issanda aasta 2024 pakub selleks palju võimalusi. Selle kaudu saame püsida Kristusele, armastuse ja tõe algallikale nii lähedal, et kurjus ei suuda meid temast lahutada ega omavahel tülli pöörata.

Ukrainas ja Iisraelis lõõmavast sõjast tulenevad ohud on meie ühine mure. Nende verevalamiste laastav mõju ulatub meie igapäevaellu ning põhjustab kindlusetust ja hirmu kogu maailmas. Palve rahu eest ja sõjaohvrite pärast on oluline ülesanne igaühele. Äreval ajal oma südames usu, lootuse ja armastuse hoidmine on läbi aegade olnud kristlaste suur ja tõsine missioon selleks, et omavahel, oma kaasinimeste keskel ning lõpuks ka rahvaste ja riikide vahel jõutaks rahu tegemiseni. Hoidkem siis tüdimatult oma osadust kogudusega ja tehkem seeläbi head iseendale ja oma lähedastele ning olgem hoolivaks ligimeseks kõigile, kellega alanud aastal kohtume.

Õnnistatud Issanda aastat 2024 soovides
koguduse õpetaja Mart Salumäe

KOGUDUSE TEGEVUSKAVA JAANUARIS

E, 1. jaanuaril kl 11 uusaasta jumalateenistus armulauaga. Jeesuse nimepäev. Uue armulauakarika pühitsemine. Teenivad õpetaja Mart Salumäe, piiskop *emeritus* Tiit Salumäe, õpetaja *emeritus* Guy Kronqvist ja Tiina Kütt. Organist Lia Salumäe (toomkirik).

K, 3. jaanuaril kl 10.30 Vabadussõjas võidelnute mälestuspäev. Helistatakse kirikukelli. Palvuse peab õpetaja Mart Salumäe (lipuväljak Lossiplatsil).

R, 5. jaanuaril kl 9 hommikupalvus. Teenib õpetaja Mart Salumäe (Jaani kirik).

L, 6. jaanuaril kl 16 „Piibel köögis”. Kolmekuningapäev. Piiblitunni hommikumaa tarkade teekonnast Jeesuslapse juurde peab õpetaja Mart Salumäe. Eelregistreerimine Maria 5358 3276 (pastoraat, Suur-Lossi 1).

P, 7. jaanuaril kl 11 Kristuse ristimispüha jumalateenistus armulauaga. Teema: ristimise and. Teenivad õpetaja Mart Salumäe ja Kalle Jätsa. Laulavad koguduse koorid, dirigent Sirje Kaasik, organist Lia Salumäe (toomkirik).

T, 9. jaanuaril kl 18.30 toomkoori lauluproov (Jaani saal).

K, 10. jaanuaril kl 18 segakoori lauluproov (Jaani saal).

R, 12. jaanuaril kl 9 hommikupalvus. Teenib õpetaja Mart Salumäe (Jaani kirik). **Kl 14** teetund (Jaani saal).

P, 14. jaanuaril kl 11 jumalateenistus armulauaga. Teema: Jeesus ilmutab oma jumalikku väge. II pühapäev pärast ilmumispüha. Lastekirik. Leerikooli algus. Teenivad õpetaja Mart Salumäe, vikaarõpetaja Kristel Engman ja Teno Ilves. Organist Lia Salumäe (toomkirik).

T, 16. jaanuaril kl 18.30 toomkoori lauluproov (Jaani saal).

K, 17. jaanuaril kl 18 segakoori lauluproov (Jaani saal).

R, 19. jaanuaril kl 9 hommikupalvus. Teenib õpetaja Mart Salumäe (Jaani kirik).

P, 21. jaanuaril kl 11 jumalateenistus armulauaga. Teema: Jeesus äratab usule. III pühapäev pärast ilmumispüha. Teenivad piiskop *emeritus* Tiit Salumäe, õpetaja Mart Salumäe ja Siim Kallas. Organist Lia Salumäe (toomkirik).

T, 23. jaanuaril kl 18.30 toomkoori lauluproov (Jaani saal).

K, 24. jaanuaril kl 18 segakoori lauluproov (Jaani saal).

R, 26. jaanuaril kl 9 hommikupalvus. Teenib õpetaja Mart Salumäe (Jaani kirik).

L, 27. jaanuaril kl 17 õhtupalvus Taizé lauludega. Teenivad õpetaja Mart Salumäe, piiskop *emeritus* Tiit Salumäe, Lia Salumäe ja muusikud (toomkiriku ristimiskabel).

P, 28. jaanuaril kl 11 jumalateenistus armulauaga. Teema: teenimatu arm. IV pühapäev pärast ilmumispüha. Lastekirik. Teenivad õpetaja Mart Salumäe ja Tiina Kütt. Organist Lia Salumäe (toomkirik).

K, 31. jaanuaril kl 18 segakoori lauluproov (Jaani saal).

LEERIKOOL: TEE RISTIUSU PÕHITÕDEDE JUURDE

Pool aastat kestva leerikooli jooksul õpime tundma ristiusu põhitõdesid ja uurime, mis on kristlik vaade maailmale. Saame teada, mis on kirik ja kes on koguduse liige. Võtame aega, et elu sügavate küsimuste üle arutleda ja ka teadmisi koguda.

Esimene kokkusaamine on 14. jaanuaril pärast jumalateenistust kell 12.30 toomkirikus.

Leerikooli juhendavad koguduse uus õpetaja Mart Salumäe ning vikaarõpetaja Kristel Engman.

Kokkusaamine on kaks korda kuus ning leeriaeg päädib leeriõnnistamisega 9. juunil.

Täpsem teave ja registreerimine: haapsalu@eelk.ee, Mart Salumäe 5346 7922.

PEAPIISKOPI LÄKITUS JÕULUPÜHADEKS JA ALGAVAKS ISSANDA AASTAKS 2024

Luuka jõuluevangeeliumi peategelased on aastatega saanud meile tuttavaks. Tähelepanu keskmes on jõuluööl sündinud poisslaps Jeesus, kes puhkab sõimes. Sealsamas vaatab heldinud pilguga oma last Maarja, kes on toibunud üsna erakordsetes oludes toimunud sünnitusest ja pikast teekonnast Petlemma. Tema abikaasa Joosep seisab Maarja selja taga jälgides, et emal lapsega oleks kõik hästi. Kujukestena sätitud jõulustseenile või jõulupiltidele mahuvad ka mõned loomad, enamasti härg ja eesel. Kinnistunud on arusaam, et Jõululaps sündis laudas. Jõulusõime kõrvale on enamasti paigutatud paar lammast ja karjased. Sõime ees paiknevad põlvitades või seistes Matteuse evangeeliumist pärit hommikumaa targad. Tihti kujutatakse neid kroonitud kuningatena, kellest ühel on käes laegas kullaga, teistel kahel imeilusad idamaised anumad viiruki ja mürriga. Alati peab jõulustseenile mahtuma ka Petlemma täht, mis näitas võõramaalastele teed. Samuti ingel, kes ilmus karjastele, et anda edasi sõnum Taaveti linnas sündinud Päästjast, kes on Issand Kristus (Lk 2:11).

Sellelt tuntud stseenilt puuduvad paraku olulised taustategelased. Inglise, kes karjastele ilmus, liitus Luuka sõnul koor. Evangelist kirjutab: *Äkitselt olid koos inglisa taevased väed Jumalat kiitmas: „Au olgu Jumalale kõrges ja maa peal rahu, inimestest hea meel!”* (Lk 2:13–14). Selle aasta jõulude ajal, mil Ukrainas kestavad juba teist aastat Venemaa armunud lahingud, ning ka Pühal Maal on rahu, sest Iisrael viib Gazas läbi verist karistusaktsiooni terroristliku Hamasi vastu, on eriliselt asjakohane pöörata tähelepanu jõuluöö taevasele ingliskoorige ja nende sõnumile.

Jeesuse sünniöö saanud jõulurahu, millest inimestel oli hea meel, muutus eriliseks põhjusel, et taevast rahuõnnumit tuli kuulutama *taevane väehulk*. Vanemates piiblitõlgetes räägitakse lausa *taevastest sõjaväest*. See tähendab, et rahu, mis saabus Jeesuse sünniga, peatas kõik lahingud ja sõjad. Relvad mitte ainult ei vaikinud, vaid relvakandjatest endist said rahuõnumi maaletoojad.

Rahuõnnumit kannab endas tegelikult kogu sõnum Jeesuse sünnist. Jõuluööl nägi väeti lapsena ilmavalgust Jumal. Looja, kes aegade alguses pani oma jumaliku väega aluse kogu universumi sünnile, oli valmis jõuluööl sündima rahu maailma ohtude ja ebaõigluse keskele. Jumal ise tuli tooma rahu ja lepitust, asetades ennast sõltuvusse patustest ja sageli julmadest inimestest. Jeesuse sündimine näitas, et rahu ei saavutata jõuga, millega inimene ennast pahatihti kehtestab, vaid valmisolekuga ennast ohverdada.

Kes Jeesusesse kui Issandasse usuvad, panevad tähele taevase sõjaväe rõõmsat lauluhüüdu: *„Au olgu Jumalale kõrges ja maa peal rahu, inimestest hea meel!”* (Lk 2:14). Taevase Rahukuninga toodud rahu täidab südame isegi siis, kui inimlik nõrkus ja patt ei luba relvadel päriselt vaikida ega ligimestel omavahel rahu sõlmida. Kõige olulisem on rahu Jumalaga. Siis suudame leppida ära ja sõlmida rahu ka ligimesega.

Kuulutagu inglite lauluhääl meile rahu algavateks jõulupühadeks ning uueks Issanda aastaks 2024!

+Urmas Viilma
peapiiskop

HAAPSALU TOOMKIRIKUS ON RÄNDNÄITUS „SADA AASTAT VAIMUVALGUST – EESTI KIRIK 100”

Meie kirikulehe 100. sünnipäevaks koostatud rändnäitus „Sada aastat vaimuvalgust – Eesti Kirik 100” jõudis johannesepäeval Haapsalu toomkirikusse ja jääb avatuks kuni õpetaja Mart Salumäe tutvustuseks 11. veebruaril 2024.

Väljapanek annab ülevaate kirikulehe ajaloost ja analüüsib kristlikku ajakirjandust muu Eesti ajakirjanduse kontekstis viimase 100 aasta jooksul. Näituse koostas prof Priit Rohtmets.

Näitus hõlmab seitset stendi: kolm tutvustavad esimest perioodi ehk omariikluse vanemat perioodi, üks pagulust ja kolm iseseisvuse taastamise järgset aega.

Eesti Kiriku toimetused loodavad, et kirikulehe ajalugu, mis on osake kogu EELK ajaloost, jõuab rändnäituse kaudu võimalikult paljudesse kogudustesse ja kiriku üritustele.

Enne näitusega tutvumist on soovitatav vaadata prof Rohtmetsa ettekande salvestist näituse avamiselt <http://www.eestikirik.ee/eesti-kirik-100-naitude-sada-aastat-vaimuvalgust-eesti-kirik-100-avamine-videouudis/>.

Tere tulemast näitusele!

PIIBEL KÖÖGIS DETSEMBRIS: PÜHA PEREKONNA RÄNNAKUD JA KAUNIS JÕULULÕUNA JAANI KIRIKUS

Aasta viimasel kokkusaamisel „Piibel köögis” 10. detsembril Jaani kirikus rääkis koguduse õpetaja Tiit Salumäe püha perekonna rännakutest. Toiduks valmistasime Martin Lutheri köögist pärit Lombardia suppi, praetud soolaheeringat hernetambiga, ploomivahtu ja Jeruusalemma juustukooki. Meie tegemistega käisid tutvumas arvukate kokaraamatute autor ja toiduajakirjanik Lia Virkus, toiduajakirjanik ja toimetaja Margit Arndt-Kalju ja fotograaf Meeli Küttim.

Suur tänu, Antiigiladu, kaunite lauanõude eest! Aitäh, Lillekunst, lillede ja seadete eest! Suur tänu köögile, kes aitasid sellel piiblitunnil ja kooskõkkamisel teoks saada!

Järgmine kohtumine on kolmekuningapäeval, 6. jaanuaril kl 16 pastoraadis Suur-Lossi 1. Täpsem teave tegevuskavas.

Kristel Engman

Fotod: Lia Virkus ja Heino Kahem

ÜLESKUTSE TOETADA KOGUDUSEMAJA REMONTI

Alanud on sihtotstarbeliste annetuste kogumine KOGUDUSEMAJA (aadressil Kooli 6, Haapsalu) ruumide renoveerimiseks, et kogudus saaks selles ajaloolises hoones kasutusele võtta ka need ruumid, mis veel ootavad põhjalikku remonti ja korrastamist.

Kogudus on selle ajaloolise hoone korrastamiseks suutnud juba palju teha. Majal on uus katus, taastatud on hoone ajalooline välisilme ja kasutuskõlblikuks on remonditud koguduse kantselei ruumid. Üle poole hoone ruumidest pole aga veel kasutatav ja ootab renoveerimist.

Pane oma annetusega õlg alla ja toeta EELK Haapsalu Püha Johannese kogudust kogudusemaja renoveerimise lõpuleviimisel. Kogudusele tehtud sihtotstarbelistelt nimelistelt annetustelt arvestatakse tulumaksusoodustust sama moodi nagu liikmeannetustelt.

Pangakontod: EELK HAAPSALU PÜHA JOHANNESE KOGUDUS, EE811010602003965006 (SEB), EE442200001120274032 (Swedbank). Selgitus: kogudusemaja.

PIISKOP TIIT SALUMÄE SUUNDUS EMERITUURI

Johannesepäeval, 27. detsembril Haapsalu toomkirikus peetud pidulikul palvusel ulatas piiskop Tiit Salumäe oma karjasesaua, ühe piiskopiameti tunnustest, peapiiskop Urmas Viilmale. See akt tähistas tema siirdumist emerituuri pärast pikki kirikutööl oldud aastakümneid.

Palvusel peetud sõnavõtt tänas peapiiskop Viilma Tiit Salumäed tema pikaajase ustava teenimise eest Issanda viinamäel kõigis ametites, mida piiskop Tiit Salumäel on tulnud täita. „Kui sageli öeldakse, et amet hakkab inimest kandma, siis Tiit Salumäe on kõiki ülesandeid täitnud sellise enesekindluse ja vilumusega, nagu ta oleks sellesse konkreetsesse ametisse sündinud, täitnud oma ülesandeid rõõmu ja armastusega, olnud kollegiaalne ja ametivennalik,“ tõdes peapiiskop.

Piiskop Tiit Salumäe pöördus koguduse poole sõnadega: „Vennad ja õed, kutsusite mind teenima Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku piiskopi ametisse. Jumal on juhtinud mind nüüd mu elu- ja teenimise teel järgmisele teelõigule. Ma tänan Jumalat aja eest, mida oleme Tema teenimisel jaganud. Ma olen tundnud teie armastust ja kannatlikkust. Teie olete teeninud mind samamoodi, nagu mina olen teeninud teid. Teie olete olnud minu õpetajad samamoodi, nagu mina olen olnud teie õpetaja. Teie olete mulle andeks andnud, nagu mina olen andestanud teile. Me oleme käsikäes kõndinud Kristuse valguses ja kasvanud kokku evangeeliumi sõnas. Püha Vaim on põiminud meie eluteed kokku ja ma ei unusta teid. Tänumeeles piiskopina tegutsetud aastate eest annan püha Johannese sümboliga karjasesaua üle meie ülemkarjasele peapiiskop Urmas Viilmale.“

Aastakümned ustavat teenistust

1951. aasta esimesel jõulupühal Tartus kirikuõpetaja peres kuuenda lapsena sündinud hilisem piiskop alustas juba 14aastasena õpinguid EELK Usuteaduse Instituudi kirikumuusika osakonnas (1965–1975). Pärast Loksa keskkooli lõpetamist 1970. aastal asus ta samas koolis õppima usuteadust. Aastatel 2003–2007 täiendas ta end samas instituudis ka religioonipedagoogika alal.

Tiit Salumäe on teeninud alguses jutlustaja ametis oma isa kõrval Kuusalu, Leesi ja Loksa

koguduses. Õpetajaks ordineeriti ta 5. oktoobril 1975 ja määrati teenima Haapsalu kogudust, mille hingekarjane on ta olnud siiani. 1982 valiti Salumäe Lääne praostkonna abipraostiks ja kümme aastat hiljem praostiks.

Aastatel 1974–1988 töötas Tiit Salumäe ka EELK Konsistooriumi raamatukogu juhatajana ja hiljem konsistooriumi kirjastus- ja pressiosakonna juhatajana. 1994. aastal sai temast EELK Konsistooriumi assessor, kelle juhtida on olnud kirikus mitmed valdkonnad nagu liturgia, kirikumuusika, meedia, arhitektuur ja kunstiväärtused, infotehnoloogia ning viimasel kümnel aastal ka välissuhted.

Kirjastustegevus EELKs ja meediatöö on sidunud teda paljude kirikule oluliste valdkondadega. Ta on esindanud EELKd rahvusvahelistes organisatsioonides, konverentsidel ning nõupidamistel. Tiit Salumäe seotus kirikumuusikaga ning jumalateenistuse liturgia ajaloo ja -muusikaga on olnud üks läbivaid jooni kogu tema vaimulikuks olemise ajal ning sellesse valdkonda panustab ta oma teadmisi tänaseni.

Ta on pikki aastaid olnud EELK esindaja Eesti Kirikute Nõukogus ning olnud kirikutevahelise oikumeeniliste sidemete hoidja Eestis ja eri maade vahel. Tiit Salumäe on koordineerinud tele- ja raadioteenistuste ülekandeid koostöös Eesti Rahvusringhäälinguga. 1991. aastast alates on ta olnud Eesti Piibliseltsi esimees ning 2023. aasta aprillist selle auesimees. Tiit Salumäe töö koostöökomisjonides riigi ning kiriku vahel on aidanud tähistada vääriliselt nii riigi kui ka kiriku olulisi tähtpäevi.

Vabariigi president tunnustas Tiit Salumäed 2001. aastal Valgetähe III klassi teenetemärgiga. Tema teeneid on kõrgelt hinnanud ka Haapsalu linn, nimetades ta 2015. a Haapsalu linna aukodanikuks. Eesti Evangeelne Luterlik Kirik andis talle samal aastal I järgu teenetemärgi. Soome Evangeelne Luterlik Kirik tunnustas teda käesoleval aastal oma kõrgeima aumärgiga, Püha Hendriku ristiga. 27. detsembril 2023 toimunud palvusel anti piiskop Salumäele üle ka EELK Haapsalu Püha Johannese koguduse teenetemärk.

Tiit Salumäe on abielus Lia Salumäega. Neil on tütred Maria ja Mirjam (1976), Lydia (1977) ja Lea (1978), poeg Tiit (1991) ning üheksa lapselast.

Allikas: e-Kirik

KOGUDUSE TEENETEMÄRGI SAI PIISKOP TIIT SALUMÄE

Johannesepäeval, 27. detsembril 2023 kontsertaktusel Haapsalu piiskoplikus toomkirikus anti EELK Haapsalu Püha Johannese koguduse teenetemärk emerituuri jäävale koguduse õpetajale piiskop Tiit Salumäele. Teenetemärk anti üle koguduse nõukogu 22. oktoobri 2023 otsusel koguduse ja kogu Haapsalu kogukonna pikaajalise ustava teenimise eest.

Teenetemärk on kullatud metallist valmistatud ladina rist, mille esiküljel on kaetud punase läbipaistva kuumemailiga. Risti peal on hõbedast valmistatud lendutõusev kotkas, kelle pead ümbritseb nimbus ning jalad on kuldsed. Märki kantakse 40 mm laiuse siidmuareest lindi küljes; mehed kaelas, daamid lindist valmistatud põiklehvi küljes vasakul pool rinnal. Lendutõusev nimbusega kotkas on evangelist Püha Johannese sümbol. See näitab, et Johannes jõudis enam kui keegi teine surelikest lähedale taevastele saladustele. Hõbe on puhtuse ja vaimuvalguse värv, tähistab õilsust ning ustavust. Punane

on taevaliku tõe ja elujõu värv. Hõbe ja punane on ka Läänemaa värvid, Püha Johannese kotkas on samuti Läänemaa ja Haapsalu vapilind. EELK Haapsalu Püha Johannese koguduse teenetemärk antakse Eesti või välisriigi kodanikule Haapsalu kogudusele ja Haapsalule osutatud eriliste teenete eest.

Haapsalu koguduse teenetemärgi on pälvinud:

- 2003 – koguduse liige Heino Noor + ja Vanamuusika festivali juht Toomas Siitan
- 2004 – Haninge sõpruskoguduse õpetaja praost Martin Marcolla (Rootsi)
- 2005 – koguduse juhatuse esimees aastatel 1976–1991 Ülo Niin +
- 2006 – ajakirjanik Anneli Ammas +
- 2007 – koguduse diakooniatöötaja Evi Süsi
- 2008 – Loviisa sõpruskoguduse õpetaja praost Veli-Matti Hynninen (Soome)
- 2009 – pikaäagne kirikumees Arnold Korjus +
- 2010 – Korsnäsi sõpruskoguduse õpetaja Guy Kronqvist (Soome)
- 2011 – koguduse ja praostkonna muusikajuht organist ja koorijuht Lia Salumäe
- 2012 – koguduse juhatuse liige Sulev Saareväli
- 2013 – pikaäagne piiskopilinnuse sihtasutuse juhataja Ülla Paras
- 2014 – Rendsburgi sõpruskoguduse pastor Joachim Haeger (Saksamaa)
- 2015 – fotograaf Arvo Tarmula +
- 2016 – EELK vikaarõpetaja Kristel Engman
- 2017 – Haapsalu linnaepea Urmas Sukles
- 2018 – Haapsalu koguduse toomkoori dirigent ja helilooja Sirje Kaasik
- 2019 – misjonär õpetaja Kari Antero Tynkkynen
- 2020 – koguduse vabatahtlik diakooniatöötaja Malle Allmere
- 2021 – dirigent ja laulja Endrik Üksvärav
- 2022 – restaureerimisfirma Resteh juht Aleksander Mihelson
- 2023 – piiskop Tiit Salumäe

Maria Strauss

Koguduse teenetemärgi kavalerid Ülla Paras, Kristel Engman, Tiit Salumäe, Lia Salumäe ja Sirje Kaasik.

Foto: Illimar Toomet

KUULAMISSOOVITUSED

Pakun jaanuarikuu kuulamissoovituseks kolme saadet Vikerraadio varamust:

Keelesaade 22.12.2019: Lauluraamatud ja põrgukonn

<https://vikerraadio.err.ee/1011959/keesaade-lauluraamatud-ja-porgukonn>

Keelesaade 17.12.2023: O. W. Masing 260 – mitte ainult õ-st

<https://vikerraadio.err.ee/1609183907/keesaade-o-w-masing-260-mitte-ainult-o-st>

Keelesaade 24.12.2023: Piibli sõnad kirjanduses

<https://vikerraadio.err.ee/1609190945/keesaade-piibli-sonad-kirjanduses>

õpetaja Mart Salumäe

KOLMEKUNINGAPÄEVA MÕTISKLUS

Kui nüüd Jeesus oli sündinud kuningas Heroodese ajal Juudamaal Petlemma linnas, siis vaata, hommikumaalt saabusid tähetargad Jeruusalemma ja küsisid: „Kus on see juutide vastsündinud kuningas? Me nägime tema tähte tõusmas ja oleme tulnud teda kummardama.” Mt 2:1-2

Kristuse ilmumise püha loo algus on ülev, aga lõpp traagiline. Targad käivad Petlemmas Jeesuslast kummardamas ning lahkuvad. Joosep peab pagema Maarja ja lapsukesega Egiptusesse, sest Heroodes saadab Petlemma väesalga ning laseb tappa vastsündinud poeglapsed.

Mida sellest aastasse 2024 mõtteaineks kaasa võtta? Esmalt teadmise, et Jumal ilmutab oma armastust ka meile. Kas aga julgeme end avada neid märke nägema ja mõistma?

2020. a 21. detsembri õhtul oli üliharuldane Veenuse ja Saturni suur lähenemine, mis paistis ereda jõulutähena. Kahjuks jäi see mul nägemata, sest Toronto kohal, kus ma siis elasin, olid paksud lauspilved. Ehk Haapsalus keegi juhtus seda imelist tähte nägema. Aga olgu lohutuseks, et juba aastal 2080 avaneb meie lastel ja lastelastel uus võimalus jõulutähte näha. Kolmekuningapäev aga ei räägi mitte ainult kosmilistest märkidest. Matteus rõhutab, et Jeruusalemmas oli pühakirja tundjaid, kes teadsid, kus Messias pidi sündima. Tähetarkus ja kirjatarkus olid juba tollal olulised. Samamoodi nagu praegusajal näiteks täppisteadused ja humanitaarteadused. Meil on küllaga teadmisi, et elu hästi ja õiglaselt korraldada. Paraku on maailm endiselt täis ülekohtu.

Siit järgmine mõte. Iga inimese valikutest sõltub, kas temast saab Jumala armastuse rõõmusõnumi kandja või ei. Heroodese valik oli, et ta nägi oma rahva iidsete prohvetite ettekuulutuste kohaselt sündinud Messias vaid tulevast troonilt tõukajat. Usu ja lootuse asemel haaras ta mõõga järele ning tulemuseks oli kujuteldamatu ahastus ning lein.

Pühakirja valgusel on meil kõigil põhjust Jumala ees andeks paluda, et oleme sageli just arguse pärast valinud armastuse asemel kalkuse või koosmeele otsimise asemel vastandumise. Hirm kasvatab julmust. Hommikumaa targad tegid oma valiku. Neis oli julgus asuda pikale teekonnale võõra rahva keskele, et kummardada inimlapsena sündinud Jumalat. Piiblis ei mainita ei tähetarkade nimesid ega päritolu. Ometi on nad saanud olulisteks eeskujudeks lugematutele põlvkondadele, kes on otsinud teed Jumala armastuse juurde.

Tänapäeva tugevalt polariseerunud maailmas on kolmekuningapäeval eriline tähendus. See hoiatab meid kitsalt oma tõekspidamistesse ja maailmakäsitlusse kapseldumise saatuslike tagajärgede eest. Lugu kolmest hommikumaa targast on aga üks mitmest piiblitekstist, mis kõneleb eri kultuuride ja religioonide usalduslikust koostumisest. Olgu ka meil Jumala rahu südames kasvatamas julgust uskuda, loota ja armastada. Nii saab alanud aasta eelmisest parem ja maailm oluliselt helgem.

Kõigeväeline igavene Jumal, Sa valgustad kõiki, kes Sinusse usuvad. Täida kogu loodu oma valgusega ja õpeta kõiki maailma rahvaid tundma Sinu kirkust. Seda palume Jeesuse Kristuse, meie Issanda läbi, kes koos Sinuga Püha Vaimu ühtsuses elab ja valitseb igavesest ajast igavesti. Aamen!

õpetaja Mart Salumäe

KUU JUHTSALM JA PALVE

**Kõik, mida te iial teete sõnaga või teoga, seda tehke Issanda Jeesuse nimel,
Tema läbi Jumalat Isa tänades! Kl 3:17**

Issand Jeesus Kristus, Sa tulid kaduvasse maailma, et anda meile igavene elu. Me alustame Sinu nimel uut aastat ja palume: kinnita meid, et võtaksime usus ja lootuses vastu selle aasta rõõmud ja raskused. Sinule olgu ülistus ja au nüüd ja igavesti.

Anne Vooremaa

TOIMETUSE UUSAASTASOOVID

Lehte: Soovin, et meie ümber oleks vähem kurjust, sõjakust ja rumalust ning rohkem tarkust ja hoolivust. Soovin, et aasta 2024 oleks parem, kui oli 2023, ja ei oleks põhjust öelda: oli see 2023, mis ta oli, aga see oli veel päris kena aasta. Soovin, et ma ei teeks teistele seda, mida ma ei taha, et mulle tehakse.

Maria: Mulle on lapsepõlvest armsaks saanud üks laul, mida lauldi perekondlikel või kiriklikel koosviibimistel sageli uue eluaasta lävel seisvale sünnipäevalapsele. Just selle laulu sõnadega soovin kõigile Johannese Sõnumite lugejatele õnnistatud uut aastat 2024:

Aasta aasta peale elus mööda läeb,
tulevikku vaates silm sul seisma jääb.
Kes sind läbi aitab
uue aasta sees.
See on armas Jeesus sinu abimees.

Mingu tee siis peale üle kaljude,
Jeesu tugev käsi viib sind sihile.
Looda Jeesu peale uuel aastal ka,
kõigest Ta sind läbi aitab armuga.
KLPR 416

Kristel: Rahu ja rõõmu!

Anne: Soovin kõigile rõõmsat ja teguderohket uut aastat! Toimetuse liikmetele nobedat sulge ja sisukaid mõtteid! Jumala hoidmist!

Tiit: Soovin armu ja rahu ning tervitan kõiki aasta juhtsõnaga:
„Teie aga, vennad, ärge tüdige head tehes!” 2Ts 3:13

Vana Testamendi Koguja raamat räägib ajast ja aja kasutamisest. Mina õpin uuel aastal elama uues olukorras. Kinnitan, et jagan teiega jätkuvalt ühist teed ja olen teie keskel, kuni Issand mind enda juurde kutsub. Meie eriline ülesanne on täna palvetada rahu eest. Artur Alliksaar kinnitab: „Ei ole paremaid, halvemaid aegu. On ainult hetk, milles viibime praegu.”

Täna kõiki, kes minu eest on palvetanud ja mulle toetust avaldanud ka katsumuste hetkedel. Palun teie eestpalveid. Järgin apostel Johannese õpetust **JUMAL ON ARMASTUS - DEUS CARITAS EST**. Mulle on oluline kuulata, mida ütlevad, mõtlevad ja unistavad minu kaasteelised. Kuulamise oskus on oluline ja seda olen õppinud lapsepõlvest peale. Alandliku ja rõõmsa meelega olen võtnud vastu Johannese vapimärgi.

Jumal on mulle kinkinud väga kauni tee, armastava abikaasa, hea pere ja palju häid kaastöölisi. Olla õnnelik selle sõna sügavamas tähenduses on jagada headust ja armastust. Püha kiriku isa Augustinus ütleb: „Inimese süda on rahutu seni, kuni ta rahu leiab Issandas.”

Soovin õnnistatud ja rõõmurohket aastat AD 2024.

SÜNNIPÄEVAD JAANUARIS

2. jaanuar	Riina Teller	
4. jaanuar	Inga Teppor	55
	Heli Aarsalu	84
	Anne-Mai Jalakas	
5. jaanuar	Elfriede Vihterpal	94
	Ronja Soopan	
	Hanna Marii Sisas	
10. jaanuar	Tamara Pajo	85
	Aili Kaur	
	Julia Jätsa	
11. jaanuar	Sebastian Salumäe	
12. jaanuar	Aliida Võhma	98
	Siim Gontmacher	
13. jaanuar	Hans Joosep Lõhmus	
18. jaanuar	Elena Kõivastik	
20. jaanuar	Riina Lõhmus	
21. jaanuar	Heli Kaljulaid	50
	Gerda Järvsaar	
23. jaanuar	Jasper Oja	
25. jaanuar	Marko Kasepalu	
	Kirsi Rank	
31. jaanuar	Elo Jürise	
	Vendo Jugapuu	
	Matteus Kalda	20

*Sünnipäevaks sinule
õnne soovib meie süda,
õnnistatud elule
Issand juhtigu su rada,
et su jalg ei komistaks,
vaid sa usku tunnistaks.*

KLPR 418

PALJU ÕNNE JA ROHKET ÕNNISTUST SÜNNIPÄEVALASTELE!

MEENUTUSI DETSEMBRIKUUST

2. detsembril 2023 süüdati Haapsalu Lossiplatsil esimene adventiküünal. Fotod: erakogu

20. detsembril 2023 külastas piiskop *electus* assessor praost Anti Toplaan Haapsalu linnavalitsust ja kogudust. Vasakul fotol linnapea Urmas Sukles, piiskop Tiit Salumäe, piiskop *electus* Anti Toplaan, õpetaja Mart Salumäe ja aselinnapea Tõnu Parbus. Fotod: erakogu

Jõuluõhtu jumalateenistusel 24. detsembril 2023 esitasid lapsed näidendi „Väike ingel otsib jõule”.
Fotod: Heino Kahem

EELK HAAPSALU PÜHA JOHANNESE KOGUDUS

Kantselei 473 7166, Kooli 6, 90501 Haapsalu
Õpetaja 5346 7922
E-post haapsalu@eelk.ee
Koduleht haapsalu.eelk.ee
Facebook facebook.com/Haapsalukirik
Pangakonto EE811010602003965006 (SEB), EE442200001120274032 (Swedbank),
EELK HAAPSALU PÜHA JOHANNESE KOGUDUS
Registrikood 80210533

Koguduse kantselei avatud kolmapäeval ja reedel kell 10–14.

Kohtumine koguduse õpetajaga palume varem kokku leppida.

Koguduse infokiri Johannese Sõnumid saadetakse soovijatele e-postiga. Palume teie abi, et Johannese Sõnumid jõuaksid võimalikult paljude huviliste postkasti. Teatage soovijate e-posti aadressid koguduse kantseleisse. Ootame lugejate kaastöid, küsimusi ja ettepanekuid, millest Johannese Sõnumites lugeda soovitakse.

Toomkirik on avatud pühapäeviti kell 10–12.30. Piiskopilinnuse muuseumi kaudu saab kirikut külastada K–P 10–18. Koguduse külalistele on toomkirik ja Jaani kirik avatud ettetellimisel.

Piiskopilinnuses toimuvate ürituste kohta vt lähemalt linnus.salm.ee/sundmuste-kalender/

EELK tegemistest saab lugeda e-kirik.eelk.ee, eelk.ee ja www.eestikirik.ee

TOIMETUS

Mart Salumäe	mart.salumae@eelk.ee, 5346 7922
Tiit Salumäe	tsalumae@yahoo.com
Kristel Engman	engmankristel@gmail.com
Lia Salumäe	salumae.lia@gmail.com
Lehte Ilves	lehte.ilves@gmail.com
Maria Strauss	mariastrauss@gmx.de
Sirje Jätsa	sirjejatsa2@gmail.com
Teno Ilves	teno.ilves@gmail.com
Anne Vooremaa	annevooremaa933@gmail.com
Heli Tammik	vanakaru11@gmail.com

Koguduse häälekandja ilmub alates septembrist 2008.

Issand, Sina tead, et kõik me soovime maa peale rahu!